

NEWSLETTER AK HJF – 3/2013

Obsah:

Resumé článků v českém i anglickém jazyce	2
Martin Koudele : Konec listinných akcií na majitele v roce 2014	3 - 4
Stanislav Kutnar : Smlouvy z pohledu nového občanského zákoníku	4 - 6
Alena Keřková : Změny v pracovněprávních vztazích v souvislosti s novým občanským zákoníkem (z.č. 89/2012 Sb.)	6 - 7
Martin Hampl : Nová zelená úsporám	7 - 9

PRAHA
Sokolovská 49
186 00 Praha 8

+420 225 000 400
+420 225 000 444
recepcepha@hjf.cz

HRADEC KRÁLOVÉ
Resslova 1253/17a
500 02 Hradec Králové

+420 495 534 081
+420 493 814 911
recepcehk@hjf.cz

Resumé :

První článek se zabývá dopadem zákona o některých opatřeních ke zvýšení transparentnosti akciových společností na listinné akcie na majitele. Popisuje proces, kterým dojde k jejich přeměně na akcie na jméno.

The first article deals with the impact of Measures to Increase Transparency of Joint-stock Companies Act 2012 in relation to certificated bearer shares. It describes the process through which these shares will be transformed into registered shares.

Druhý článek popisuje změny v oblasti smluvního práva, které přinese nový občanský zákoník. Zabývá se především otázkou uzavírání smluv, ale dotýká se i tématu předmluvní odpovědnosti.

The second article describes the changes in the area of Contract Law which are introduced by the new Civil Code. It deals primarily with a conclusion of a contract but it also touches the topic of pre-contractual liability.

Třetí článek se zabývá některými změnami, které nový občanský zákoník vnese do práva pracovního. Takto je pojednáno například o započtení na mzdu, dohodě o srážkách ze mzdy nebo o zaměstnávání mladistvých.

The third article deals with some of the changes introduced into Employment Law by the new Civil Code. The changes described include set-off of salary, agreement of wage deductions or employment of minors.

Čtvrtý a poslední článek přináší zajímavé informace o programu „Nová zelená úsporám“, který umožňuje získat dotaci na projekt spojený se sníženou energetickou náročností. Článek uvádí základní kategorie takových projektů, předpoklady pro poskytnutí dotace a také jejich výši.

The fourth and final article brings interesting information about the „Nová zelená úsporám“ programme from which subsidies can be granted for projects with low energy demands. The article enumerates the basic categories of such projects, requirements that must be met for a subsidy to be granted and also the amounts of subsidies in individual categories.

KONEC LISTINNÝCH AKCIÍ NA MAJITELE V ROCE 2014

Dne 30. 6. 2013 nabyl účinnosti zákon č. 134/2013 Sb., o některých opatřeních ke zvýšení transparentnosti akciových společností a o změně dalších zákonů (dále jen „zákon o zvýšení transparentnosti“). Od 1. 1. 2014 již nebude možné, dle nové právní úpravy, vydávat akcie na majitele, které nejsou imobilizovány (listinné akcie na majitele, které drží přímo akcionář).

Zákon o zvýšení transparentnosti tak upravuje proces změny akcií na majitele, vydaných v listinné podobě, na akcie na jméno v listinné podobě. K této změně dojde na základě zákona, kdy nebude třeba měnit stanovy společnosti rozhodnutím valné hromady. Změnu stanov provede přímo představenstvo společnosti, kdy o této změně rozhodne. Představenstvo bude muset vyhotovit nové znění stanov, které bude dále povinno založit do sbírky listin. Představenstvo společnosti bude muset dále provést i související změny v obchodním rejstříku. Tyto zákonem uložené povinnosti budou akciové společnosti povinny provést do 30. 6. 2014.

Změnou dotčené akciové společnosti budou povinny nejpozději do 30. 3. 2014 zveřejnit výzvu akcionářům, k předložení akcií společnosti k výměně spolu s výzvou ke sdělení údajů potřebných pro zápis akcionáře do seznamu akcionářů. Akciová společnost bude muset akcionáře poučit o důsledcích jejich případného prodlení se splněním povinností (předložit akcie a sdělit údaje potřebné pro jeho zápis do seznamu akcionářů). Výzva musí být zveřejněna způsobem stanoveným zákonem a stanovami společností pro svolání valné hromady. Představenstvo společnosti dále rozhodne o tom, zda budou vydány nové akcie nebo dojde pouze k vyznačení změn na stávající akcie.

Pokud se akcionář dostane do prodlení se splněním svých výše uvedených povinností, nebude na základě zákona oprávněn vykonávat práva spojená s akciemi. Akcionář společnosti tak zejména nebude oprávněn účastnit se a hlasovat na valné hromadě společnosti. Pokud společnost rozhodne o rozdělení

NOVINKY

Nemá-li správce daně za dlužníkem v konkurzu daňové pohledávky mimo kategorii pohledávek za majetkovou podstatou nebo nebyly-li takové pohledávky do jejich přezkumu v přezkumném jednání uhrazeny přeplatkem na dani, je případný přeplatek na dani dle rozhodnutí Nejvyššího správního soudu vratitelným přeplatkem a musí být správcem daně zaplacen do podstaty, aby jej bylo možné použít k uspokojení věřitelů v rámci insolvenčního řízení. Opačný přístup by dle soudu znamenal nepřiměřené zvýhodnění státu jako věřitele oproti věřitelům ostatním.

Dne 19.8.2013 nabyl účinnosti zákon č. 240/2013 o investičních společnostech a investičních fondech. Tato právní úprava nahrazuje stávající úpravu kolektivního investování a přináší do této oblasti řadu změn, například rozdělení činnosti administrátora a obhospodařovatele fondu.

Od 1.8.2013 je účinná novela zákoníku práce, která uvolňuje limity opakovaného zaměstnávání na dobu určitou, pokud jsou u zaměstnavatele dány vážné provozní důvody nebo důvody spočívající ve zvláštní povaze práce a z těchto důvodů na něm nelze spravedlivě požadovat uzavření smlouvy na dobu neurčitou. Postup zaměstnavatele však musí být přiměřený důvodům a je nutné sepsat zvláštní dohodu s odborovou organizací nebo vydat zvláštní vnitřní předpis, který tento postup dále upraví.

Má-li soud určitou skutečnost za obecně známou a tedy nevyžadující dokazování, musí před tím, než podle ní rozhodne, strany spory s tímto úmyslem seznámit, aby na něj mohly procesně reagovat. Nejvyšší soud ČR tak omezil možnost soudu volně rozhodovat podle tzv. notorií.

zisku v době, kdy bude akcionář v prodlení s předložením akcií k výměně, tak akcionáři nevznikne právo na dividendu k akciím, s jejichž předložením bude v prodlení.

Zákon o zvýšení transparentnosti tak nestanovuje povinnosti jen společností, ale i akcionářům takových akciových společností. Tito akcionáři budou povinni sdělit společnosti údaje potřebné pro jejich zápis do seznamu akcionářů a hlavně předložit akcie společnosti k výměně, a to ve lhůtě nejdéle do 30. 6. 2014.

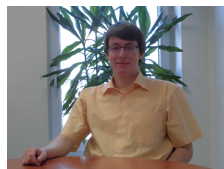
Zákon o zvýšení transparentnosti pamatuje i na situace, kdy akcionář nebude mít přímo akcie u sebe, neboť jsou v zástavě např. zástavního věřitele (nebo jiné oprávněné osoby). V takovém případě bude muset akcionář upozornit zástavního věřitele na to, že je povinen akcie předložit k výměně. Pokud zástavní věřitel akcie nepředloží k výměně, bude akcionáři odpovídat za jemu způsobenou škodu. V případě, že akcie předloží k výměně zástavní věřitel, tak společnost vedle majitele akcie vyznačí na akci i existenci zástavního práva.

Společnost je dále povinna nejpozději do 30. 3. 2014 zveřejnit výzvu akcionářům k předložení akcií společnosti k výměně spolu s poučením pro akcionáře, o důsledcích jejich prodlení se splněním výše uvedených povinností. Tato výzva musí být zveřejněna způsobem stanoveným zákonem a stanovami společností pro svolání valné hromady. Představenstvo společnosti současně rozhodne o tom, zda budou vydány nové akcie nebo dojde pouze k vyznačení změn na stávající akcie.

Jak jsem uvedl výše, k popsané změně došlo na základě rozhodnutí zákonodárce, kdy k provedení činností spojených s touto legislativní změnou jsou povinny samotné společnosti a jejich akcionáři.

Mgr. Martin Koudele, advokátní koncipient
koudele@hjf.cz

SMLOUVY Z POHLEDU NOVÉHO OBČANSKÉHO ZÁKONÍKU

Počínaje 1.1.2014 vstupuje v účinnost velmi diskutovaný zákon č. 89/2012 Sb., nový občanský zákoník (dále jen „NOZ“). Kromě jiného se NOZ

dotkne i úpravy závazkového práva, z něhož jednou z nejdůležitějších je úprava smlouvy jako dvoustranného právního úkonu. Úprava smlouvy je obsažena v §§ 1724 až 1788 NOZ. V současné době úprava smlouvy podléhá nejen občanskému zákoníku, ale i obchodnímu zákoníku. Nyní tedy bude dvojkolejnost právní úpravy sjednocena v jediném právním kodexu. Tento článek se pokusí poukázat na nejzákladnější rozdíly upravené v NOZ od současné právní úpravy.

Předně je nutno poukázat na skutečnost, že **NOZ poskytuje větší míru smluvní volnosti stranám a dále staví na staré římské právní zásadě pacta sunt servanda, tedy, že smlouvy mají být dodržovány. NOZ rovněž omezuje případy absolutní a relativní neplatnosti.** Tak např. § 1726 NOZ předpokládá, že smlouva byla uzavřena, ačkoli mezi stranami nebyly ujednány všechny náležitosti, lze-li s přihlédnutím k následnému chování stran předpokládat, že by smlouva byla uzavřena i bez takového ujednání. V případě sporu tedy jedna ze smluvních stran již bude obtížněji prokazovat, že smlouva ve skutečnosti nebyla uzavřena, jak se taková obrana v některých případech objevovala. V případě, že je některé ujednání smlouvy, např. způsob přepravy, nadmíru důležitý pro jednu ze smluvních stran, je nutné, aby toto dala najevo při kontraktačním procesu. V případě, že by o tomto ujednání nebyla shoda, smlouva nebude uzavřena.

V rámci kontraktačního procesu NOZ dále rozšiřuje tzv. **předsmuvní odpovědnost** doposavad upravenou v § 271 obchodního zákoníku. Nejenom, že je zahrnuta předsmuvní odpovědnost za vyzrazení důvěrných informací poskytnutých jednou ze smluvních stran, nově je upravena i povinnost poskytnout druhé straně všechny skutkové a právní okolnosti, ze kterých druhá strana může usuzovat na zřejmý zájem uzavřít smlouvu. Tímto je chráněna

dobrá víra druhé strany, že úmysl uzavřít smlouvu je skutečně vážný. Dospějí-li strany při jednání tak daleko, že uzavření smlouvy se jeví jako velice pravděpodobné a jedna ze stran i přes důvodné očekávání druhé strany zmaří uzavření smlouvy bez spravedlivého důvodu, jedná tato strana nepoctivě a odpovídá druhé straně za vzniklou škodu, resp. do výše ztráty v obdobných případech.

Uzavření smlouvy, které je upraveno v § 1731 až § 1745 NOZ, se nijak výrazněji neodchyluje od dosavadní úpravy. Pro úplnost je však nutné poukázat na skutečnost, že nabídka na uzavření smlouvy již nebude muset být adresná, tedy vůči konkrétní osobě. Nově bude také nutné pamatovat na skutečnost, že ačkoli bude nabídka učiněna v písemné formě vůči přítomné osobě, bude nutné tuto nabídku akceptovat bezodkladně, tedy stejně jako v případě ústní nabídky. Zřejmě nejdůležitější změnou v případě nabídky k uzavření smlouvy je upravena v § 1740 NOZ. **Přijetí nabídky s dodatkem nebo odchylkou, která je nepodstatná**, již nebude považována za protinávrh, ale bude již samotnou akceptací nabídky, ledaže by tato akceptace byla bezodkladně odmítnuta. Tato úprava míří na situace, kdy nabídka nebyla přijata shodnými slovy nebo např. místo „platba v hotovosti“ odpoví akceptant „platba převodem z účtu“. Tato změna je tedy ryze racionální a opět je z ní patrné, že zákonodárce preferuje myšlenku uzavření smlouvy před zdlouhavějším utvrzováním o i nepodstatných podmínkách smlouvy.

Nově NOZ zavádí netradiční pravidlo v § 1747. Dle tohoto pravidla je presumována domněnka, že v případě vícero možných výkladů u bezúplatných smluv bude jako správný výklad považován ten, který zavazuje dlužníka méně než více. Tak např. v případě výpůjčky automobilu na přepravu do zaměstnání bude i v případě změny pracoviště z místa A do místa B považováno, že automobil byl vypůjčen pouze na cesty do místa A popř. místa, kam přeprava bude kratší. Pokud by tedy místo B bylo blíže než místo A, v takovém případě by vypůjčitel měl právo využít automobil na cesty do místa B namísto místa A.

NOZ dále v § 1752 a násl. upravuje **případy uzavírání smluv mezi stranami v běžném obchodním styku s větším počtem osob a dlouhodobým stejným opětuujícím se plněním stejného druhu**. Za předpokladu, že toto vyplývá z povahy závazku již při uzavírání smlouvy, je možné v rámci obchodních podmínek ujednat jejich pozdější změna v přiměřeném rozsahu. V rámci této možnosti je však nutné předem ujednat, jakým způsobem bude změna ohlášena druhé straně, dále právo odmítnutí této změny a možnost vypovězení smlouvy s dostatečně dlouhou výpovědní dobou k obstarání obdobných plnění od jiného dodavatele.

V podnikatelském styku se dále zavádí **tzv. potvrzení o uzavření ústní smlouvy**. Tento nový právní institut de facto zachycuje obsah ústně uzavřené smlouvy. V případě příjemce tohoto potvrzení je však vhodné doporučit ověření obsažených údajů, neboť v případě nepodstatných odchylek od ústní smlouvy bude obsah smlouvy změněn ve prospěch znění obsaženém v písemném potvrzení. V případě odchylek je tak nutné bezodkladně vznést námitky proti tomuto potvrzení.

NOZ rovněž pamatuje na **změnu okolností** dle § 1764 a násl. V případě podstatné změny, která je charakterizována tím, že založí hrubý nepoměr v právech a povinnostech mezi smluvními stranami, neúměrně jedné ze stran zvýší náklady plnění nebo naopak neúměrně sníží hodnotu předmětu plnění, má dotčená strana právo domáhat se obnovení jednání o smlouvě, prokáže-li, že takovou změnu okolností, která nastala až po uzavření smlouvy, nebylo možno předpokládat ani ovlivnit. Takového případu bude však možné se vyvarovat doložkou o převzetí nebezpečí změny okolností.

Zákonodárce dále zavádí v § 1771 NOZ **zvláštní způsob uzavření smlouvy**, a to dražbou jako soukromoprávním institutem. Další zvláštní způsoby uzavření smlouvy jsou přejímány z obchodního zákoníku. V § 1772 je upravena veřejná soutěž o nejvhodnější nabídku, která přejímá dosavadní úpravu veřejného návrhu na uzavření smlouvy dle § 276 a násl. obchodního zákoníku a dále obchodní veřejnou soutěž dle § 281 a násl. obchodního

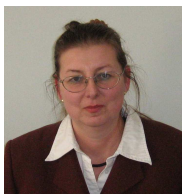
zákoníku. Veřejná nabídka je poté upravena v § 1780 NOZ.

Ze shora uvedeného tak vyplývá, že NOZ v zásadě stojí na stávající ustálené a osvědčené praxi uzavírání smluv, která není významným způsobem měněna. NOZ však nově posiluje zásadu, že smlouvy mají být plněny a v pochybnostech se má spíše za to, že smlouva byla uzavřena. Otázku, zda tyto změny posilující předpoklad uzavření smluv povedou k lepšímu v obchodním i obecném smluvním styku či odstraní množství sporů nebo naopak jejich množství zvýší, již je nutné ponechat do praxe obecných soudů.

Mgr. Stanislav Kutnar, advokátní koncipient

kutnar@hjf.cz

ZMĚNY V PRACOVNĚPRÁVNÍCH VZTAZÍCH V SOUVISLOSTI S NOVÝM OBČANSKÝM ZÁKONÍKEM (z.č. 89/2012 Sb.)

Úvodem je třeba zrekapitulovat vztah občanského zákoníku a zákoníku práce. Nejdříve se zvažovalo, že nový občanský zákoník bude upravovat celé soukromé právo (občanské, obchodní, rodinné, pracovní) tyto úvahy nebyly naplněny a zákoník práce zůstane samostatným zákonem. Nadále bude platit zásada subsidiarity, tedy na pracovněprávní vztahy se budou aplikovat podpůrně ustanovení občanského zákoníku.

Zůstává tedy v platnosti ustanovení § 4 z. č. 262/2006 Sb. – (dále jen **zákoník práce**), podle kterého se pracovněprávní vztahy řídí zákoníkem práce, nelze-li použít zákoník práce, řídí se tyto vztahy občanským zákoníkem, ale vždy v souladu se základními zásadami pracovněprávních vztahů. Tyto zásady jsou uvedeny v § 1a a §§ 346a, 346b a 346c zákoníku práce.

Nový občanský zákoník (dále také “**NOZ**”) pak ve svém ustanovení § 2401 říká, že „*pracovní poměr, jakož i práva a povinnosti zaměstnance a zaměstnavatele z pracovního poměru, upravuje jiný zákon (zákoník práce). Totéž platí v rozsahu stanoveném jiným zákonem o smlouvách o výkonu závislé práce, zakládajících mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem obdobný závazek.*“

Z oblastí, které se tedy nyní řídí zákoníkem práce a kde dojde v novém občanském zákoníku ke změně, je třeba zmínit následující:

Jednání za zaměstnavatele

Nový občanský zákoník výslovně v § 164 stanoví, že má-li právnická osoba s kolektivním statutárním orgánem zaměstnance, pověří jednoho člena tohoto orgánu právním jednáním vůči zaměstnancům, jinak tuto působnost vykonává předseda statutárního orgánu. U akciové společnosti může být tedy pověřen k právním jednáním vůči zaměstnancům jen jeden člen představenstva.

Nový občanský zákoník zjednodušuje úpravu jednání za zaměstnavatele. Podnikatele zavazuje i jednání jiné osoby v jeho provozovně, pokud byla třetí osoba v dobré víře, že jednáající osoba je k jednání oprávněna. V případě, že zaměstnanec (ale i jiná osoba) v provozovně učiní nějaký právní úkon vůči zákazníkovi, vzniknou povinnosti z tohoto jednání zaměstnavateli, pokud zákazník věděl nebo v dobré víře předpokládal, že zaměstnanec je oprávněn jednat za zaměstnavatele (§ 430 NOZ).

Posuzování „švarcsystému“

NOZ v § 555 stanoví, že se právní jednání posuzuje podle svého obsahu a má-li být určitým právním jednáním zastřeno jiné právní jednání, posoudí se podle jeho pravé povahy. Bude-li tedy někdo pro zaměstnavatele vykonávat práci na základě obchodně – právního vztahu, která vykazuje znaky závislé činnosti, bude možné toto jednání posuzovat jako zastřené pracovněprávní vztah s důsledky v pracovněprávní oblasti.

Mzda

Sdělení o příjmech

Podle ustanovení § 688 NOZ má manžel právo na to, aby mu druhý manžel sdělil údaje o svých příjmech a stavu svého jmění, jakož i o svých stávajících i uvažovaných pracovních, studijních a podobných činnostech.

V této souvislosti je také třeba zmínit ustanovení, § 689 NOZ, podle kterého je manžel povinen při volbě svých pracovních, studijních a podobných činností brát zřetel na zájem rodiny, druhého manžela a nezletilého dítěte, které nenabylo plné svéprávnosti a které žije spolu s manžely v rodinné domácnosti, a popřípadě dalších členů rodiny.

Započtení na mzdu

Nový občanský zákoník přináší jinou úpravu započtení vůči mzdě.

Nový občanský zákoník ve svém ustanovení § 1988 zakazuje započtení proti pohledávce mzdy, platu, odměny ze smlouvy o výkonu závislé práce zakládající mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem obdobný závazek a náhradě mzdy nebo platu **ve výši přesahující jejich polovinu.**

K započtení jsou podle ustanovení § 1987 nového občanského zákoníku způsobilé pohledávky, které lze uplatnit před soudem; pohledávka nejistá nebo neurčitá k započtení způsobilá není.

Započtením zanikají vzájemné závazky (dluhy) zaměstnance a zaměstnavatele se stejným druhem plnění v rozsahu, v jakém se kryjí jim odpovídající pohledávky, nejvýše však do jedné poloviny pohledávky mzdy, byla-li učiněna některým z účastníků pracovněprávních vztahů kompenzační námitka nebo došlo-li k jinému projevu směřujícímu k započtení.

Započtení je možné, i když jedna ze vzájemných pohledávek nepochází z pracovněprávních vztahů. Nový občanský zákoník připouští možnost započtení na mzdu, avšak na rozdíl od stávající právní úpravy neobsahuje zákaz započtení proti pohledávkám, které nelze postihnout výkonem rozhodnutí. Podle nového občanského zákoníku tak lze započíst pohledávku proti mzdě až do výše její poloviny, a to i tehdy, pokud tato započitatelná polovina přesahuje částku, kterou by v rámci výkonu rozhodnutí (exekuce) srážkami ze mzdy již nebylo možné postihnout. Uvedené pravidlo se tak dotkne zejména zaměstnanců s nízkými příjmy, kdy zaměstnavatel může zaměstnavatel v konkrétním případě na mzdě vyplatit méně, než pokud by na mzdu zaměstnance byla vedena exekuce.

Dohoda o srážkách ze mzdy

Nový občanský zákoník upravuje dohodu o srážkách ze mzdy nebo jiných příjmů v ustanovení § 2045 a násl. dluh lze zajistit dohodou věřitele a dlužníka o srážkách ze mzdy nebo jiných příjmů ve výši nepřesahující polovinu mzdy nebo jiných příjmů. Nejde-li o srážky k uspokojení práva zaměstnavatele, je třeba k uzavření dohody předchozího souhlasu zaměstnavatele. Proti plátcí mzdy nebo platu nabývá věřitel práva na výplatu srážek okamžikem, kdy byla plátcí dohoda předložena.

Podle ustanovení § 2046 náklady spojené s placením srážek nese plátcé mzdy nebo platu, má-li však plátcé mzdy nebo platu plnit současně podle několika dohod o srážkách ze mzdy nebo platu, jdou náklady s placením srážek podle druhé a další dohody k tíži dlužníka.

Rodinný závod

Podle současného zákoníku práce nemůže být základní pracovněprávní vztah mezi manžely nebo partnery.

Nový občanský zákoník zavádí pojem rodinný závod. Podle § 700 se za rodinný považuje závod, ve kterém společně pracují manželé nebo alespoň s jedním z manželů i jejich příbuzní až do třetího stupně nebo osoby s manžely sešvagované až do druhého stupně a který je ve vlastnictví některé z těchto osob. Na ty z nich, kteří trvale pracují pro rodinu nebo rodinný závod, se hledí jako na členy rodiny zúčastněné na provozu rodinného závodu.

Zaměstnávání mladistvých

Jako dosud bude možné uzavírat pracovní smlouvy s mladistvými pouze v případě, pokud dosáhnou 15 let věku a zároveň budou mít ukončenu povinnou školní docházkou. Novinkou podle nového občanského zákoníku bude právo rodičů nezletilého, který nedosáhl 16 let, rozvázat jeho pracovní poměr (nebo smlouvu o výkonu práce zakládající mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem obdobný závazek), pokud to bude nutné v zájmu vzdělávání, zdraví nebo vývoje nezletilého (§ 35 NOZ).

Lze předpokládat, že po nabytí účinnosti NOZ (1.1.2014) praxe zřejmě přinese také problémy související s aplikací NOZ na pracovněprávní vztahy. Vztahu zákoníku práce a NOZ se budeme určitě ještě věnovat.

JUDr. Alena Keřková, advokátka

kerkova@hjf.cz

NOVÁ ZELENÁ ÚSPORÁM

Program „Nová Zelená úsporám“ byl vyhlášen na období roku 2013 - 2020 a je koncipován pro vlastníky soukromých a veřejných budov, ať již právnické nebo fyzické osoby. Primárním cílem programu je, pochopitelně vedle samotné úspory

finančních prostředků, dle Ministerstva životního prostředí vytvoření nebo udržení pracovních míst, podpora občanů a firem ve stavebnictví, strojírenství a dalších souvisejících oborech, zlepšení vzhledu měst a obcí, a v neposlední řadě zlepšení stavu životního prostředí.

Program Zelená úsporám 2013 se řídí Směrnicí Ministerstva životního prostředí č. 9/2013, s odkazem na zákon č. 388/1991 Sb., o Státním fondu životního prostředí České republiky. Přestože podmínky pro poskytnutí dotace jsou oběma předpisy podrobně definovány, je třeba upozornit na skutečnost, že na poskytnutí dotace není právní nárok, a dále také na jednu z podmínek pro poskytnutí dotace, která není vždy důrazně akcentována, a sice, bezdlužnost vůči orgánům veřejné správy. Žádost o poskytnutí dotace tak musí obsahovat i čestné prohlášení o tom, že žadatel nemá vůči orgánům veřejné správy žádné nevypořádané závazky po splatnosti – typicky se jedná o případné pohledávky na daních či místních poplatcích.

Program „Zelená úsporám 2013“ je členěn do pěti základních oblastí podpory:

A) Snižování energetické náročnosti stávajících budov rodinných domů

B) Výstavba rodinných domů s velmi nízkou energetickou náročností

C) Efektivní využití zdrojů energie

D) Podpora na přípravu a realizaci podporovaných opatření

E) Bonus za kombinaci vybraných opatření

Splnění podmínek Programu je nutné doložit odborným posudkem zpracovaným oprávněnou osobou. Odborný posudek se skládá ze dvou částí - projektové dokumentace a energetického posudku. Projektovou dokumentaci mohou zpracovávat pouze osoby s příslušnou autorizací dle zákona č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a inženýrů a techniků činných ve výstavbě ve znění pozdějších předpisů, které jsou členy České komory autorizovaných inženýrů a techniků nebo České komory architektů. Odborný posudek může vypracovat pouze energetický specialista

s příslušným oprávněním ke zpracování energetických auditů a posudků. Stavební záměr, který by podléhal stavebnímu povolení či ohlášení stavebnímu úřadu, je dále na základě vypracovaného odborného posudku nutno projednat s příslušným stavebním úřadem.

Ve spolupráci se zpracovatelem odborného posudku je třeba vyplnit krycí list technických parametrů, který obsahuje soupis všech sledovaných technických parametrů a výkaz výměr provedených opatření. Krycí list technických parametrů musí být vyplněn a podepsán žadatelem a zpracovatelem odborného posudku. Žádost o podporu včetně povinných příloh je třeba v listinné podobě zaslat na adresu Státního fondu životního prostředí nejpozději do 8 kalendářních dní ode dne elektronické evidence žádosti.

Mezi povinné přílohy dle výše uvedené směrnice, konkrétně v přílohách III, náleží např. následující:

- podepsaný formulář žádosti o podporu
- krycí list technických parametrů s výkazem výměr potvrzený energetickým specialistou
- list vlastnictví, který není starší než 90 dní
- souhlasné prohlášení ostatních spoluvlastníků nemovitosti s úředně ověřenými podpisy (předkládá se i v případě společného jmění manželů)
- plná moc s úředně ověřenými podpisy (při zastoupení třetí osobou)
- odborný posudek zpracovaný projektantem a energetickým specialistou
- doklad o projednání stavebního záměru s příslušným stavebním úřadem

Žadatel rovněž musí vzít na vědomí, že jelikož se jedná o čerpání dotace z veřejných prostředků, musí splnit další podmínky, jejichž účelem je zamezit zneužívání či nevhodnému využívání dotací. Kromě toho, že žadatel je povinen zajistit odborný technický dozor stavebníka nad prováděním stavby, musí při realizaci opatření zvolit pouze materiály, výrobky anebo technologie zapsané v Seznamu výrobků a technologií (s výjimkou případu, kdy se jedná o výstavbu nového rodinného domu v oblasti podpory B). Realizaci opatření musí provést pouze osoba uvedená v Seznamu odborných dodavatelů, která

splňuje odbornost požadovanou dle druhu podporovaného opatření a další podmínky pro zápis do Seznamu odborných dodavatelů (opět s výjimkou oblasti podpory B).

Stavební záměr dle schváleného odborného posudku je nutno realizovat nejpozději do konce doby účinnosti rozhodnutí o poskytnutí podpory. Žadatel je rovněž povinen doložit Státnímu fondu životního prostředí řádné ukončení realizace. Fond provede kontrolu předložených písemností a zjistí-li nedostatky, je žadatel vyzván k jejich odstranění. Pokud žadatel tuto výzvu řádně nereflektuje, vystavuje se riziku, že mu dotace nebude poskytnuta.

V jednotlivých oblastech podpory může žadatel obdržet dotaci v následující výši či rozsahu dle Příloh II. citované směrnice MŽP:

A) Snižování energetické náročnosti stávajících budov rodinných domů

Dotace bude poskytnuta v částce vypočtené násobkem míry podpory 30%-55% z celkových způsobilých výdajů, plochy konstrukce v m² a měrných výdajů provedeného opatření

B) Výstavba rodinných domů s velmi nízkou energetickou náročností

400 000 Kč nebo 550 000 Kč

C) Efektivní využití zdrojů energie

15 000 Kč – 100 000 Kč v závislosti na provedeném opatření, nejvyšší dotace jsou poskytovány na pořízování v současnosti stále populárnějších tepelných čerpadel

D) Podpora na přípravu a realizaci podporovaných opatření

5000 Kč – 35 000 Kč; jedná se především o dotaci na zpracování projektové dokumentace a souvisejících úkonů

E) Bonus za kombinaci vybraných opatření

10 000 Kč za kombinaci opatření zvolených žadatelem dle ustanovení Příloh II/6, čl. 1 citované směrnice MŽP

Obecně lze shrnout, že program „Zelená úsporám“ má bezpochyby potenciál naplnit ministerstvem

sledovaný cíl, totiž podpora stavebníků a vlastníků nemovitostí zvažujících rekonstrukci nemovitosti v duchu programu, a to ve všech oblastech podpory, avšak s jednou výjimkou, jíž je podpora pro výstavby rodinných domů (oblast podpory B). Jak již název této kategorie napovídá, je podpora určena pouze stavbám s velmi nízkou energetickou náročností. Žadatel, jenž je stavebníkem novostavby, tak musí již od počátku zamýšlet výstavbu tzv. „pasivního domu“, pro kterou by se navzdory vysokým počátečním nákladům rozhodl i bez ohledu na možnost poskytnutí dotace. I v případě, vezmeme-li do úvahy, že v současné době je obecně kladen důraz na nízkou energetickou náročnost novostaveb, jsou podmínky poskytnutí dotace v této kategorii velmi striktní. Jednou z těchto podmínek je maximální výše měrné roční spotřeby tepla na vytápění 20 kWh/m² za rok, čehož u běžné novostavby není ani technicky možné dosáhnout, resp. aby jí bylo dosaženo, musel by žadatel provést takové úpravy, jejichž náklady by dalece přesáhly rentabilitu poskytnuté dotace. Dle předběžného odhadu zpracovatele projektové dokumentace by tak např. výše měrné roční spotřeby tepla pro rodinný dům s užitnou plochou cca 150 m² činila cca 110 kWh/m² za rok.

Závěrem není od věci uvést, že program „Zelená úsporám“ má ustanoveného ombudsmana (přesněji řečeno ombudsmanku), na nějž se mohou obracet žadatelé, kteří se setkali s nesprávným postupem ze strany Státního fondu pro životní prostředí ČR, nebo jim mimořádně složitá životní situace znemožnila řádně a včas splnit povinnosti stanové pravidly programu. Ombudsman působí pod Státním fondem životního prostředí ČR a lze jej kontaktovat buď písemně na adrese Fondu, nebo na e-mailové adrese ombudsman@sfzp.cz.

Mgr. Martin Hampl, advokátní koncipient
hampl@hjf.cz